

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Op goeden Vrydagh, vande puerste ouerdrache des Gheests vande tranen
ende ghedachtenisse vande Passie Christi, ende hoe dat wy in sulcke
vereeninghe bidden, ende die verghelden moeten. Dat XXVI. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

gheerten ende deuotie aenghesien heeft het Lie-
haem Christi/oft oock wilde sien / waert dat
hy mochte/ als hy met reden daer van belet is.

Op goeden Vrydagh, vande puerste ouerdrache
des Gheests vande tranen ende ghedachtenisse
vande Passie Christi, ende hoe dat wy in sulcke
vereeninghe bidden, ende die verghelden
moeten.

DAT XXVI. CAPITTEL.

Hoe wel dat het ghenoech blyckelijck is
dooz het gene hier dooz gesc hzeuen is / dat
dese bruyt Christi so wel op wercke dagen als
feestdagen met heelder herten tot den Heere
deuoot was/ heeft my nochtans goet gedocht/
dat ic dit niet bergete en soude/ datse de gedach-
tenisse vande Passie Christi soo diep gewoztelt
plochte te dzagen in haer herte/ en met sulcken
bierigen begeerten die te ouerleggen/ datse haer
was als eenen honich inden mondt / ende een
soet gerlanck in haer ooren/ ende een blyschap
in haer herte / waerom als nu aenstaede was
den alderheylighsten goeden Vrydagh / ende
soose hoozde het geluyt vant eleppen ter Com-
pletioze/ beroert zijnde met alle de crachten des
herte/ al oft sy gehoozt hadde dat haer vercon-
dicht werdt den wtersten doot strydt van ha-
ren eenigen getrousten orde liefsten vriendt die
tot het eynde nu al rotelende hem haeste / soo
track sy haer met alle haer crachten binnen-
waerts / om te ouerdencken sijn Goddelijc lij-
den: op datse dooz een minnelijc medelijde aen
haren beminden die dooz haer geleden hadde/
soude betalen eenige bergeldinghe der liefden.
Waerom

Waerom dien heelen dagh / ende oock den 14. Paesch-auondt hadde sy haer siele aengecleeft aen die van haren beminden / soo oock dat het haer seer swaer viel haer peuers toe te begeuen dooz haer wtterlijcke sinuen / wtghesondert alleenlijck tot de wercken diese dooz liefde ter eeren Godts aen haren euen naesten coste besteden: diese sonder pet te ontſien / daert so te passe quam bypelijck te wercke brochte : claerlijck daer mede te kennen gheuende datse waerachtelijck dien inde herberghe van haer binnenste was omhelsende / vande welcke S. Jan seyd: *1. Ioan. 4.* Godt is de liefde: Is dat wy den anderen beminnen, soo blijft Godt in ons, ende sijn liefde in ons volmaect. Waerom datse den meesten deel van desen heylighsten dagh / ende ooc den hollighden Saterdagh ouerbzochte sonder menschelijck gheuoelen te hebben / daer-en-bouen bleef sy soo seer in Godt verſonden / datse dooz geen wtterlijcke wtbeeldinge en coste te kennen gheuen r'gene haer werdt inghegeuen dooz de gemeynſchap met haren beminden die soo vastelijc aen haer cleefde dooz soeticheyt / ende die met haer als ghesmolten was dooz een amourens medelijden. Ende dat seyd S. Bernaert *S. Bernart* daten tecken is niet van onvolmaectheyt / maer van groote volmaectheyt / wtleggēde dat *Cant. I. vers. II. Serm. 46* *in cant.* *murenulas aureas faciemus tibi*, dat is: Gulde gevrongē ketentkens sullen vvy v maken, seggēde: Alst gebeurt dat van Godts wegghen aent verstandt / het welck inden Geest wordt op getrockē / pet als snellijc met een blinckende rasſicheyt des lichts glinstert / so zijn daer terfont by sommige gelijckenissen des inbeeldings vā de dinghen die hier beneden zijn / die van Godt inghestort worden seer bequamelijck tot onse sinnen.

Vande puerste op treckinge des Geests

S. Bernart
Cant. I.
vers. II.
Serm. 46
in cant.

sinnen/ende dat/ oft om de grootste claerheyt te temperen / oft tot het ghebruick vande leerlinge/waer dooz de alderpuerste ende claerste strale des waerheyds als onloofert des te ljdelijcker soude zyn aen de siele / ende begripelijcker hoor de gene die sy sulcks wilt mede deplen. Ick meyne nochtans dat de ghelijckenissen in ons ingebeelt worden dooz het ingeue vande h. Engelen/die sulcs wtrepck. Waerom laet ons gevoelen dat van Godts weghen comt/al dat heel puer is/ ende sonder fantasie van lichamelijcke beelden/ en oot alle schoone gelijckenisse/waer dooz dat weerdelijc geckleedt verschijnt/laet ons die toe schijuen den dienst der Engelen. Dus berre S. Bernaett. Het en is niet te dencken dat sulcs van minder weerden is dat Godt dooz syn seluen gheueerdigh in te vloepen inde siele/en dat hy tusschen haet ende hem alleen onder den segel van een ghemeynsame liefde/syn puer secreet bewaert by van alle fantasie van lichamelijcke inbeeldinge. Dus veel dingen wordender in desen boeck versweghen/die weerdigh souden zyn om wy te verbruden. Maer om dat wy desen loffelicken feestdag niet en souden laten voozby gaen sonder eenige oorzake ghegeuen te hebben tot deuotie / soo sal ick hier eenige gensterkens by hangen/die wt dien houen die so seer is onstekingeweest inde memorie vande Passie ons Heers wtgesprongen zyn. Want alse op eenē goeden Dydagh ontent den Primen tijt deuotelijck Godt dancte vooz dat hy heeft willen staen vooz eenen heydenschen mensche om gheoordeelt te worden/so heeft sy gesien den Sone Godts lustich in volmaecte vroljcheyt/ stede by Godt den Vader op eenen Keyserlijck thron/ ende dat

dat hy vooz elck schamperheyt ende laster die
 hy om onse salicheyts wille geleden hadde van
 den Vader met een wonderlijcke soeticheyt
 des vziendelijcheyts verstrept werdt/ende dat
 alle de hepligen met gebogen knien met een de
 grootste danckbaerheyt/ reuerentie deden aen
 di Sone Godts / om dat hy hem getweedicht
 hadde dooz het oordeel van sijn pijnlijcke doot
 ons te verlossen van de ewige verdoemenisse/
 maer als men inde Passie las Sitio, schein de
 Heere te langhen eenen gouden kelck om daer
 in te ontfangen de tranen die ghestort waren
 dooz medelijden van sijn doot. Maer dese soose
 haer herte geboelde als gesmolten om tranen
 te vergietē/ ende nochtans die wederhiel/ eens-
 deels om de bescheydentheyt/ ten anderen om
 een secrete deuotie/ heeftse ghebraght hoe hett
 dat gebiel. Doen schein een al te supuer beech-
 ken van haer herte te bloeyen inde mondt des
 Heeren / ende daer-en-tusschen heeft sy ant-
 woort vanden Heere ontfangē met dese woort-
 den: Aldus sal ic r' mywaerts intrecken de tra-
 nen der deuotie die met sulcken puere meynin-
 ghe om mijnent wille wederhouwen worden.
 Daer na outrent den tertien tyt alse dooz ge-
 dachtenisse/ dat de Heere op die ure met doornē
 gecroont is geweest/ende aen de pilare vrede-
 lijk ghegeestelt/ende met sijn vermoeyde ende
 bebloede schouwen hem vernedert heeft het
 Cruys te dragen/ seer onstekē zynde/ seyde tot
 den Heere: Siet mijn soetste lief/ om te vergeldē
 de liefde van sulcken onbehoozlijcke bitterheyt
 van v onnooselste Passie/ so schencke ic v mijn Vande ge
 herte/ begeerende alle de bitterheyt ende pijn dachten s
 van v soetste herte te lyden van deser uren af des lijdens
 tot de wterste ure van mijn leuen toe/ bidde Christi.
 dat

dat soo wanneer door menschelijcke cranchepe
 de ghedachtenisse van dese dingen wt de sinne
 gaet / dat ghy my van laet gheboelen een licha-
 melijcke pijn des herten die weerdelyck ouer
 een come met de bitterheydt van v lyden. De
 Heere heeft gheantwoordt / sulcken wille ende
 ghetrouwicheydt utwer herten die boldoet my
 genoegh: maer op dat ic mochte in v herte heb-
 beneen volcomen ghenoechte / gheeft my vps-
 dom om te doen daer in / ende te laten wat my
 kellest / niet bestierende oft ick daer soetichyft
 oft bitterheyt in storte. Maer soome inde Pas-
 sie las / dat Joseph nam dat Lichaem Jesu /
 soo heeftse gheseyt tot den Heere: Aen dien salig-
 ghen Joseph is ghegheten gheweest v lichaem
 Heere / maer wat sal aen my onweerdige ghes-
 genen worden van v lichaem. Aen de welke
 de Heere terstondt geguen heeft sijn soetste her-
 te inde ghedaente van een gout wierroock bat /
 van het welke soo veel roedekens des roocks
 wt de welriekende specerghen opclommen tot
 den Vader alsser soorten der menschen waren
 daer de Heere de doot booz gestozen heeft. En
 als na het gemeyn gebuyck vande Kercke na
 de Passie gesept worden / gebeden booz alle Or-
 den vande Kercke: Den Priester al knielende /
 segghende: Oremus dilectissimi, &c. schenen elc
 ke van die gebedekens vande heele Kercke ver-
 menghelt te worden / ende r'samen op te clim-
 men met dien welriekenden roock die opginc
 van het wierrooc- bat vant herte Godts / door
 welke vereeninge elc vande gebedekes vande
 Kercke creegh een wonderlycke claerheydt / en
 een den soetsten reuc. Waerom dat een pegelijc
 op dien dagh hem sal beneerstighen inde veree-
 ninghe vande Passie des Heeren deuotelijck te
 bidden

Hoe dat-
 men moet
 bidden in
 de verree-
 ninghe van
 de Passie
 Christi.

bidden booz de Kercke / als de Paſſie alder
crachtichſte plochte onſe gebeden by Godt den
Dader te helpen.

Item ſooſe op eenen anderen tyt booz de ge-
dachteniffe bande Paſſie Chriſti ſoetelycker
beweecht werdt/ en wenschte wt den grondt
haerder herten / datſe den Heere met liefde
mochte vergelden/ heeftſe gefeyt tot den Heere.
O eenighe hope ende ſalicheyt in jinder ſielen/
leert my hoe dat ick booz v bitterſte/ doch booz
my de ſaligheſte Paſſie v pet ommers ſoude
moghen vergelden. Waer op de Heere: So wie
eens anders ſin volghet ende niet den ſynen/ die
vergelt my in jn gebangeniffe/ waer booz ic te
Aertenen tyt gebangen zynde/ gehonden ben
getweeft/ ende my veel verſmaeytheden aenges-
daen zyn ghetweeft booz de ſalicheydt der men-
ſchen. Maer die hem oortmoedelijck ſchuldigh
maect/ die vergelt my het doordeel/ daer ick ter
Pynen tijdt booz bele ende valsche ghetuygent
beſchuldicht ende ter doot verweten ben ghe-
weeft. Soo wie ſyn ſinnen ſnoert bande ſaker
die hem behagen/ die vergelt my de geſſelingē
die ic ter Tertien tyt gelede hebbe/ en die heyt
onderwoypt aent de onghemanierde Prelaten/
die verlicht mijn doozne croone / maer die ons
gelijc aengedaen zynde/ eerſt tot peys hem ver-
nedert/ die vergelt my mijn crups dragen. So
wie oock bouen ſijn maght hem verbydyt tot
de wercken der liefden tot ſynen eiten naeſten/
die vergelt my de wtreckinge/ waer booz ic ter
Seyten tyt herdelijc aent Crups wtgerect ben
geweest. Soo wie oock niet en ontdooyt de be-
ſwatinge van ſpirtigh verwoyt oft tribulatie/
als hy slechts ſynen euen naeſte ſoude trecken
bande ſchult der ſonden / die vergelt my mijn

Hoe dat
me Chri-
ſto moec
ſijn Paſſie
vergelde

Doot/die ic ter Nonētijt geleden hebbe hoor. de salicheyt der menschen/maer so wise getoenaet ootmoedelijck antwoorde / die neemt my als handen Crupce. Ende die sijnen euen naesten hoor hem stelt/ denckende dat hy meerder eere en gemac / ofte ooc ander goet weerdigh is als hy/ die verghelt my mijn begrauenisse.

Noch op eenen anderen goeden Dzydagh alse soude ten H. Sacramente gaen/ so heest den Heere gebede dat hy haer soude weerdelijc bereyden/ ende sy heest dusdanigen antwoorde ontfangen: Ic haeste my ruckwaerts met sulcke grooten begeerte/ als my niet connde wederhouwe/ nu ic in mijne schoot vergadert hebbe/ alle t'gene heden ter ghedachtenisse van mijn Passie door gepeysen/woorden/ende wercke is gedaen geweest: op dat icht v al int H. Sacrament van mijn Lichaem soude instorten tot v ewige salicheyt. Waer op sy: Ic dancke v mijnen gebenedyden Heere. Maer ick wilde noch tans dat die gifte my soo soude gegeven worde dat ick die noch aen andere meer soude mogen mededeplen diet my gheliefde. Doen seyde de Heere als soetelijckskens lachende. En wat geefdy ghy my liefste als ghy begeert dat ick v so liberallijck soodanighen gifte soude gheuen? Helaes seyde se mijn Heere: Ich en hebbe niet dat sulcken weerdicheyt soude betamen/maer ten wtersten/ic hebbe dien wille/dat/ hadde ic al dat ghy hebt / ick soude al willen verlaten/ ende soo liberallijck v altemael geuen dat ghy dat soude mogen geuen/aen wien dat het v geliefde. Waer op de Heere goedertierlijc geantwoorde heest: Ist indien dat ghy dat in v herte vint dat ghy my sulcks soude willen doen/soo moet ghy sekerlijcs wetē dat ic v diergelijcken wil

wil doen/ende daer-en-bouen noch so veel als
mijn goedertierenheydt ende liefde de uwe te
bouen gaet. Ende sp:en met wat weerdicheyde
sal ic b ontmoeten als ghy so wigtbloepende b
ghelweerdicht tot my te comen. De heere ant-
woorde: Ic en begeere anders van b niet dan
dat ghy geleedicht zynde/comt om te ontfange.
Want al dat my in b behaeght / dat sult ghy
al door mijn giste ontfangen. Hier mede heeftse
verstaen dat het ledigen is de ootmoedicheyt/
waer door sy achte niet te hebbē van haer ver-
diensten/noch oot vet te betmoghen dan wt de
gratie-gonnende gawe Godts/ēn al datse doen
coste datse dat booz niet achte.

Ootmoed-
dicheydt.

Op den Feestdagh van Paesschen, vande verlos-
singe der sielen wt de pijn. Vanden goeden
vylle, en vanden lof Godts door dē Alleluia.

DAT XXVI. CAPITTEL.

Alste op den saligste nacht vade glorieuse
verrijssnisse des heeren voor de dertienē
denotelijcher haer tot Godt hadde: soo heeft
hem aen haer beropenbaert de heere Jesus heest
blommigh en vrosijt in die glorie van sijn God-
delijcke maesteyt/ēn bereiert met sijn ewighe
guster sselijcheyt/aen wiens voeten sy vallende
heeft hem ootmoedelijc ende deuotelijc aen bes-
den/seggende:nademael dat ghy den blommig-
gen Bruydegom/ de eere der Engelen/ en hant
glorie b geweerdicht hebt / my de minste van
alle uwe schepselen te verkiessen tot b bruydt:ēn
ic alleenlijc begheere ende doxtigh ben wt het
binnenste mijnder herten/ en het merck mijn-
der sielen na uwen lofende glorie. Ende daer
by